- *TRANZAZZJONI –*
- *INKORPORAZZJONI TAL-ISTESS FIS-SENTENZA –*
- *TALBA TAL-PARTIJIET -*

IL-PRIM' AWLA TAL-QORTI CIVILI

IMHALLEF

ONOR. RAYMOND C. PACE LL.D.

Seduta ta' nhar l-Erbgha, 26 ta' Gunju 2002

Kawza Numru: 47
Citazzjoni Numru: 2084/98/RCP

Joseph Mercieca

vs

Doreen Florian

Il-Qorti,

<u>I. PRELIMINARI.</u>

Rat ic-citazzjoni attrici a fol. 1 fejn gie premess:-

Illi l-kontendenti kienu jikkoabitaw flimkien u mir-relazzjoni taghhom huma kellhom tifla wahda, jisimha Francesca Mercieca, illi twieldet fil-25 ta' Settembru 1994.

Illi r-relazzjoni bejn il-kontendenti spiccat fit-22 ta' Dicembru 1996, meta l-konvenuta harget mid-dar tar-residenza fejn il-kontendenti kienu jikkoabitaw u hadet maghha lill-imsemmija minuri Francesca Mercieca.

Illi l-imsemmija Francesca Mercieca baqghet fil-kura u kustodja effettiva tal-konvenuta ommha.

Illi mid-data appuntu tal-firda tal-kontendenti, l-attur ma setghax jara lil bintu hlief b'hafna strapazz u wara argumenti mal-konvenuta illi kienet iccahhad lill-istess attur milli jaccedi ghall-imsemmija minuri bintu.

Illi in vista ta' dana l-istat ta' fatt, l-attur ipproceda fis-Sekond' Awla ta' din il-Qorti sabiex jigi stabbilit access adegwat ghall-imsemmija minuri u b'effett ta' zewg digrieti moghtija separatament minn dik il-Qorti, l-attur gie akkordat access ghall-minuri bintu kull nhar ta' Erbgha bejn l-4:30 p.m. u s-7:30 p.m. u kull nhar ta' Hadd jew kull nhar ta' Sibt bejn l-10:00 a.m. u t-3:00 p.m.

Illi l-attur jissottometti reverentement illi l-access hekk stabbilit huwa inadegwat u li granet u l-hinijiet illi fih ikollu kuntatt mal-minuri bintu ma jibbastawx biex huwa jippartecipa attivament fit-trobbija u l-formazzjoni tal-

karattru. Fl-istess waqt, l-access ristrett tal-attur huwa kawza ta' wgiegh ta' qalb kbir ghall-istess bintu illi hija hekk inutilment priva u nieqsa mill-kura, l-imhabba u l-attenzjoni ta' missierha.

Illi ghalhekk l-istess attur talab lil din il-Qorti sabiex:

1. Tirrevedi l-granet u l-hinijiet tal-access ezistenti hekk stabbiliti mis-Sekond' Awla ta' din il-Qorti u minflok tali granet u hinijiet, tiffissa access ferm aktar ampju u estensiv tal-attur ghall-imsemmija bintu minuri Francesca Mercieca, minnu ezercitabbli fil-perjodi, granet u hinijiet illi jigu hekk stabbiliti minn dina l-Qorti u tordna lill-konvenuta tikkonsenja l-istess minuri lill-attur fil-perjodi, granet u hinijiet hekk iffissati ghall-access.

Bl-ispejjez kontra l-konvenuta illi hija minn issa ngunta ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni attrici a fol. 3 tal-process;

Rat il-lista ta' xhieda u d-dokumenti esebiti a fol. 4 tal-process;

Rat ir-rikors tal-attur Joseph Mercieca tas-16 ta' Dicembru 1998, ir-risposta ta' l-intimata tal-31 ta' Dicembru 1998 u d-digriet sussegwenti tal-Qorti tat-18 ta' Jannar 1999.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenuta tat-8 ta' Gunju 1999 a fol. 15 fejn gie eccepit:

(1) Illi hija ma topponix ghat-talba ta' l-attur *purche*` l-access akkordat lilu jkun wiehed ragjonevoli u limitat tenut kont ta' l-eta` tat-tifla u tal-kundizzjoni fizika taghha.

Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-dikjarazzjoni u l-lista tax-xhieda tal-konvenuta a fol. 15 sa 17 tal-process.

Rat il-verbali tal-21 ta' Gunju 1999; u tat-28 ta' Gunju 1999 fejn Dr. Edwina Chetcuti ghall-konvenuta, opponiet ghal talba ta' Dr. Stephen Thake ghall-attur sabiex il-provi f'din il-kawza jitqiesu bhala provi fil-kawza fl-ismijiet inversi u vici versa, *stante* li l-mertu taz-zewg kawzi huwa kompletament differenti u l-gbir tal-provi fil-kawza l-ohra jinsab diga` fi stadju avvanzat. Il-Qorti permezz ta' Digriet datat 28 ta' Gunju 1999 u in vista ta' dan cahdet it-talba provizorjament.

Rat il-verbal tas-seduta tat-28 ta' Gunju 1999 fejn xehdu Mario Sammut u Doreen Florian.

Rat il-verbali tat-13 ta' Settembru 1999; tas-6 ta' Ottubru 1999; u tad-9 ta' Novembru fejn il-Qorti b'Digriet tal-istess data, ordnat li apparti mill-ispejjez li diga` qed ihallas, l-attur ghandu jissoministra *pendente lite* b'effett mill-1 ta'

Novembru 1999, u minghajr pregudizzju ghal ebda wahda mill-partijiet, is-somma ta' ghoxrin lira Maltija (Lm20) fix-xahar bhala alimenti. Xehdet wkoll Doreen Florian;

Rat il-verbal tas-seduta tat-13 ta' Jannar 2000 fejn xehed Frans Falzon rapprezentant tad-Direttur tal-Edukazzjoni u Elsa Muscat. Dr. Edwina Chetcuti minkejja li ghalqet il-provi taghha talbet li ttella' bhala xhieda lil Dr. Carol Jaccarini u Dr. Parascandalo biex jixhdu partikolarment dwar l-istat mediku tal-minuri Francesca. Il-Qorti laqghet it-talba.

Rat il-verbal tas-seduta tas-7 ta' April 2000 fejn xehdu Austin Duca rapprezentant tad-Direttur tal-Edukazzjoni u Alexander Muscat; tal-11 ta' Lulju 2000; tal-1 ta' Dicembru 2000 fejn id-difensuri tal-partijiet infurmaw lill-Qorti li hemm possibilta` ta' tranzazzjoni; tat-13 ta' Frar 2001; tal-15 ta' Gunju 2001; tas-17 ta' Settembru 2001; tat-2 ta' Novembru 2001 fejn Dr. Tanya Sammut informat lill-Qorti li t-tranzazzjoni ma sehhitx u ghalhekk kellhom ikomplu jinstemghu l-provi; tal-4 ta' Marzu 2002 fejn il-kawza giet differita biex tkompli tinstema' minn din il-Qorti kif prezentament presjeduta.

Rat is-seduta tad-29 ta' Mejju 2002 fejn id-difensuri prezentaw nota ta' tranzazzjoni bejn il-partijiet u talbu li li l-istess tranzazzjoni tigi nkorporata fis-sentenza. Illi d-difensuri ddikjaraw li dwar l-ispejjez il-partijiet qablu li kull parti thallas lill-avukat u Prokuratur Legali taghha u tbaghti

minghajr dritt ta' rimbors l-ispejjez gja` minnha sborzati, filwaqt li l-bilanc tad-dritt tar-registru jinqasam bejn il-partijiet. Il-kawza giet differita ghas-sentenza ghall-lum 26 ta' Gunju 2002.

Rat in-nota tal-attur tal-31 ta' Mejju 2002, li biha esebixxa kopja tal-ftehim ta' tranzazzjoni bejn il-partjiet fejn intlahaq ftehim illi:

1. "Il-kura u l-kustodja tal-minuri Francesca Mercieca tibqa' fdata lill-omm, salv l-access tal-minuri hawn stabiliti.

2. Il-patria potestas ossija awtorita' tal-genituri tibqa' vestita w ezercitata mill-kontendenti b'mod ugwali.

3. Id-decizjonijiet dwar l-edukazzjoni u s-sahha tal-istess minuri jittiehdu mill-kontendenti kongjuntivament, salv l-intervent tal-Qorti kompetenti f'kaz ta' konflitt.

4. Il-missier ghandu jkollu access ghall-minuri fil-granet u l-hinijiet segwenti:-

i) Gurnata wahda fil-gimgha illi tigi maqbula mill-kontendenti minn zmien ghal zmien fix-xitwa bejn l-erbgha u hamsa u erbghin minuta (4:45pm) ta' fil-ghaxija sat-tmienja ta' fil-ghaxija (8:00pm) u fis-sajf ezercitat f'hinijiet miftehma bejn il-kontendenti bejn is-saghtejn neqsin kwart (1:45pm) ta' wara nofsinhar sad-disgha ta' fil-ghaxija (9:00pm).

ii) Kull nhar ta' Sibt jew alternattivament kull nhar ta' Hadd bejn l-ghaxra ta' fil-ghodu (10:00am) u t-tmienja ta' fil-ghaxija (8:00pm).

iii) Fl-ewwel weekend ta' kull xhar dan l-access fil-weekend jigi ezercitat bejn is-sebgha ta' fil-ghaxija (7.00pm) tal-Gimgha sas-sebgha ta' fil-ghaxija (7.00pm) tal-Hadd.

iv) Festi pubblici jinqasmu bejn il-kontendenti b'mod illi l-missier jkollu access ghal minuri ghal gurnata shiha, cjoe' bejn l-ghaxra ta' fil-ghodu (10:00am) sas-sebgha ta' fil-ghaxija (7:00pm) f'numru ta' tali festi ekwivalenti ghan-nofs in-numru ta' festi pubblici f'dik is-sena illi ma jaqghux Sibt jew Hadd.

v) Fil-festi tal-Milied, l-Ghid u l-ewwel tas-sena it-tifla tkun fil-kura tal-missier bejn l-ghaxra ta' fil-ghodu (10:00am) u s-sebgha ta' fil-ghaxija (7:00pm) alternattivament cjoe' sena wahda l-missier jkollu dan l-access fil-Milied u fl-Ghid u fis-sena ta' wara jkollu dan l-access fl-ewwel tas-sena.

vi) F'jum il-missier il-missier jkollu access ghall-minuri bejn l-ghaxra ta' fil-ghodu (10:00am) u s-sebgha ta' fil-ghaxija (7:00pm). Il-missier ikollu access ta' mhux anqas minn tliet (3) sieghat.

5. Il-missier jobbliga ruhu illi jhallas lill-omm bhala l-kontribut tieghu ghall-manteniment tal-minuri s-somma mensili ta' tmenin lira (Lm80) pagabbli kull xahar bil-

quddiem, fl-ewwel tax-xahar. Il-manteniment hawn miftiehem jigi rivedut fl-1 ta' Lulju ta' kull sena b'effett mis-sena 2003 u dan skond l-gholi tal-hajja kif l-istess tirrizulta mill-indici mizmuma appozitament mill-Awtoritajiet.

6. L-ispejjez tal-Edukazzjoni tal-minuri jithallsu mill-missier.

7. Il-missier jobbliga ruhu illi jzomm fis-sehh polza ta' assikurazzjoni illi tkopri lill-minuri ghall-ispejjez medici. Spejjez medici mhux koperti minn din il-polza jithallsu mill-genitur li tkun it-tifla fil-kura tieghu jew taghha meta tinqala' l-htiega b'dan illi spejjez straordinajri jew ta' natura kbira jew serja illi ma jkunux koperti taht il-polza, jithallsu mill-ġenituri f'ishma ndaqs.

8. Illi oltre dak gja` miftiehem, il-missier ghandu sa mhux aktar tard minn tletin (30) gurnata mill-lum jivversa s-somma ta' elfejn lira f'kont bankarju illi jigi miftuh appozitament mill-kontendenti f'isem il-missier. Ebda somma ma tigi zbankata minn dan il-kont jekk mhux mill-istess kontendenti kongjuntivament jew mill-minuri meta taghlaq tmintax-il sena.

9. *Finalment il-missier ikollu d-dritt illi jsiefer lill-minuri ghal perjodu ta' gimgha a spejjez tieghu. Dan il-perjodu jigi miftiehem bejn il-kontendenti jew stabbilit mill-Qorti f'kaz ta' konflitt. L-omm ikollha l-istess fakolta. It-tifla ghandha jkollha passaport ghaliha illi jinzamm mill-omm salv l-obbligu taghha illi tikkonsenja li-istess lill-missier ghall-fini tas-safar hawn miftiehem. Oltre kif miftiehem hawn, il-*

partijiet ma jkollhomx id-dritt illi jhallu t-tifla ssiefer hlief bil-kunsens ta' xulxin moghti bil-miktub".

Rat id-dokumenti esebiti.

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET.

Illi din hija kawza dwar talba li saret minn missier il-minuri sabiex l-perjodu ta' access tal-istess attur kif stabbilit b'Digriet tas-Sekond'Awla tal-Qorti Civili jigi estiz ghall-istess attur u dan fl-interess tal-istess minuri sabiex hija tkun tista' tgawdi b'mod effettiv mill-kura, imhabba u attenzjoni ta' missierha l-attur.

Illi fortunatament l-genituri tal-istess minuri qablu dwar l-istess access u anke ghall dak li jirrigwarda l-manteniment tal-istess minuri, u ghalhekk permezz ta' din is-sentenza u fuq talba *ad hoc* mill-partijiet f'dan is-sens fil-verbal datat 29 ta' Mejju 2001, din il-Qorti ser tinkorpora l-ftehim tal-partijiet dwar l-istess access u kura u kostodja tal-istess minuri, u ghall-manteniment tal-istess, dan ta' l-ahhar li jifforma l-mertu ta' l-kawza l-ohra bejn l-istess partijiet fl-ismijiet inversi **"Doreen Florian proprio et nomine vs Joseph Mercieca"** (Citaz. Numru 1947/97/RCP), fl-istess sentenza u dan kollox skond l-istess tranzazzjoni datata u esebita fl-original taghha fil-process l-iehor hawn indikat bejn il-partijiet, u minnhom iffirmat fid-29 ta' Mejju 2002, u kopja

taghha datilografata tinsab esebita bhala Dok. "A" a fol. 102 sa 105 ta' dan il-process.

III. KONKLUZJONI.

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi,** billi abbazi ta' skrittura ta' tranzazzjonijiet bejn il-partijiet datata 29 ta' Mejju 2002 u li kopja taghha tinsab esebita bhala Dok. "A" a fol. 103 sa 105 tal-process, **tilqa' t-talba attrici** b'dan illi:-

(1) Tirrevedi l-granet u l-hinijiet tal-access ezistenti hekk stabbiliti mid-Digriet tas-Sekond'Awla ta' din il-Qorti u minflok taddotta dak li gie miftiehem bejn il-partijiet bl-iskrittura premessa, u din bl-awtorizzazzjoni tal-Qorti, u ghall kull effett u bwon fini tal-ligi u cjoe' li:-

(a) Il-kura u l-kustodja tal-minuri Francesca Mercieca tibqa' fdata lill-konvenuta, omm l-istess minuri, salv l-access tal-minuri favur l-attur kif hawn iktar l-isfel stabbilit.

(b) Il-*patria potestas* ossija awtorita' tal-genituri tibqa' vestita w ezercitata mill-kontendenti b'mod ugwali.

(c) Id-decizjonijiet dwar l-edukazzjoni u s-sahha tal-istess minuri jittiehdu mill-kontendenti kongjuntivament, salv l-intervent tal-Qorti kompetenti f'kaz ta' nuqqas ta' qbil dwar l-istess.

(d) Illi l-attur bhala missier tal-istess minuri ghandu jkollu access ghall-minuri Francesca Mercieca fil-granet u l-hinijiet segwenti:-

i) Gurnata wahda fil-gimgha illi tigi maqbula mill-kontendenti minn zmien ghal zmien fix-xitwa bejn l-erbgha u hamsa u erbghin minuta (4:45pm) ta' fil-ghaxija sat-tmienja ta' fil-ghaxija (8:00pm) u fis-sajf ezercitat f'hinijiet miftehma bejn il-kontendenti bejn is-saghtejn neqsin kwart (1:45pm) ta' wara nofsinhar sad-disgha ta' fil-ghaxija (9:00pm).

ii) Kull nhar ta' Sibt jew alternattivament kull nhar ta' Hadd bejn l-ghaxra ta' fil-ghodu (10:00am) u t-tmienja ta' fil-ghaxija (8:00pm).

iii) Illi fl-ewwel *weekend* ta' kull xahar dan l-access fil-weekend jigi ezercitat bejn is-sebgha ta' fil-ghaxija (7.00pm) tal-Gimgha sas-sebgha ta' fil-ghaxija (7.00pm) tal-Hadd sussegwenti.

iv) Illi l-access fil-festi pubblici ghandu jinqasam bejn il-kontendenti b'mod illi l-missier jkollu access ghall-minuri ghal gurnata shiha, cjoe' bejn l-ghaxra ta' fil-ghodu (10:00am) sas-sebgha ta' fil-ghaxija (7:00pm) f'numru ta' tali festi ekwivalenti ghan-nofs in-numru ta' festi pubblici f'dik is-sena illi ma jaqghux Sibt jew Hadd.

v) Illi fil-festi tal-Milied, l-Ghid u l-ewwel tas-sena t-tifla tkun fil-kura tal-missier bejn l-ghaxra ta' fil-ghodu (10:00am) u s-sebgha ta' fil-ghaxija (7:00pm)

alternattivament cjoe' sena wahda l-attur jkollu dan l-access fil-Milied u fl-Ghid u fis-sena ta' wara jkollha dan l-access fl-ewwel tas-sena l-konvenuta.

vi) Illi f'jum il-missier, l-attur jkollu access ghall-minuri bejn l-ghaxra ta' fil-ghodu (10:00am) u s-sebgha ta' fil-ghaxija (7:00pm). Il-missier ikollu access ta' mhux anqas minn tliet (3) sieghat.

(e) Illi l-attur jobbliga ruhu li jhallas lill-konvenuta bhala l-kontribut tieghu ghall-manteniment tal-minuri s-somma mensili ta' tmenin lira (Lm80) pagabbli kull xahar bil-quddiem, fl-ewwel tax-xahar. Il-manteniment hawn miftiehem jigi rivedut fl-1 ta' Lulju ta' kull sena b'effett mis-sena 2003 u dan skond l-gholi tal-hajja kif l-istess tirrizulta mill-indici mizmuma appozitivament mill-Awtoritajiet kompetenti.

(f) Illi l-attur ghandu jhallas l-ispejjez tal-edukazzjoni tal-istess minuri.

(g) Illi l-attur ghandu jzomm fis-sehh polza ta' assikurazzjoni illi tkopri lill-minuri ghall-ispejjez medici filwaqt li ghal dawk l-ispejjez medici mhux koperti minn din il-polza, dawn ghandhom jithallsu mill-genitur li tkun it-tifla fil-kura tieghu jew taghha meta tinqala' l-htiega hlief fil-kaz ta' spejjez straordinajri jew ta' natura kbira jew serja illi ma jkunux koperti taht il-polza, li ghandhom jithallsu mill-partijiet f'ishma ndaqs bejniethom.

(h) Illi l-attur ghandu sa mhux aktar tard minn tletin (30) gurnata mid-data ta' din is-sentenza jivversa s-somma ta' elfejn lira Maltija (Lm2,000) f'kont bankarju illi jigi miftuh appozitament mill-kontendenti f'isem l-attur bil-kundizzjoni li ebda ammont mill-istess somma ma ghandha tigi zbankata minn dan il-kont jekk mhux mill-istess kontendenti kongjuntivament jew mill-minuri meta taghlaq tmintax-il sena.

(i) Illi finalment l-attur ghandu d-dritt illi jsiefer lill-minuri ghal perjodu ta' gimgha a spejjez tieghu. Dan il-perjodu jigi miftiehem bejn il-kontendenti jew stabbiliti mill-Qorti f'kaz ta' konflitt. Il-konvenuta ghandha wkoll l-istess dritt bhal dak moghti hawn lill-attur. Illi ghalhekk il-minuri ghandha jkollha passaport ghaliha illi jinzamm mill-omm salv l-obbligu taghha illi tikkonsenja li-istess lill-missier ghall-fini tas-safar hawn miftiehem. *Oltre* kif miftiehem hawn, il-partijiet ma jkollhomx id-dritt illi jhallu t-tifla ssiefer hlief bil-kunsens ta' xulxin moghti bil-miktub.

Illi l-Qorti tordna li kopja ta' din is-sentenza ghandha tigi notifikata mill partijiet u a spejjez tal-istess kontendenti lill-Ufficjal inkarigat mill-Passaporti mhux aktar tard minn ghoxrin (20) gurnata mid-data ta' din is-sentenza.

Illi dwar l-ispejjez, in vista tal-istess ftehim milhuq bejn il-partijiet kif verbalizzat fis-seduta tad-29 ta' Mejju 2002, din il-Qorti tiddeciedi li konsistentement mal-istess, kull parti ghandha ssofri l-ispejjez kollha li hija gja` sborzjat f'din il-

kawza sa llum, bla ebda dritt ta' rimbors mill-parti l-ohra rispettiva, filwaqt li l-ispejjez tar-registru li *talvolta* ghadhom sa llum dovuti, ghandhom jithallsu bin-nofs bejn il-partijiet, b'dan ukoll li kull parti ghandha thallas d-drittijiet dovuti lill-avukat u prokuratur legali rispettivi taghha.

Moqrija.

Onor. Imhallef Raymond C. Pace LL.D.
26 ta' Gunju 2002

Mario Debono
Deputat Registratur
26 ta' Gunju 2002